

Direktori /kuupäev digiallkirjas/
käskkirjaga nr 1-2/25/20

PAIDE GÜMNAASIUMI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

1. ÜLDSÄTTED

Paide Gümnaasiumi õppekava kaudu rakendatakse Vabariigi Valitsuse määrusega kinnitatud Gümnaasiumi riiklikku õppekava.

Paide Gümnaasiumi õppekava on avatud järjepidevaks arendamiseks ja täiendamiseks vastavalt kaasaegse ühiskonna muutuvatele vajadustele ja teaduse arengule.

2. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED

Paide gümnaasiumi lõpetaja on ennast juhtiv ja õnnelik inimene, kes on avatud muutustele ning valmis elukestvaks õppeks. Paide gümnaasiumi lõpetaja on kogukonda ning kodukohta väärtustav ettevõtlik noor.

2.1. Visioon

**Paide Gümnaasium on uute algatuste looja ja eestvedaja.
Me märkame ja hoolime ning oskame muuta maailma paremaks.**

Paide Gümnaasiumi all me mõistame nii kooli kui organisatsiooni kui ka siin õppijaid ja töötajaid. Mõistame, et me kõik muudame maailma enda ümber, ent olles sellest teadlikud saame kutsuda esile mõtestatud ja teadlikud muudatused, mis muudavad maailma paremaks. Paide Gümnaasiumist tulevad maailma muutjad, kes suudavad, oskavad ja tahavad muutuda kõigepealt ise, et seeläbi muuta oma kogukonda ja maailma enda ümber paremaks. Visiooni rõhuasetuseks on selliselt enesejuhtimine ja aktiivne hoiak iseenda ja maailmas toimuva suhtes. Kogu kooli keskkond toetab aktiivse vastutava MINA ja tema isiksuslike ressursside arendamist.

2.2. Kooli väärtused

ARENG

Me tahame olla igas valdkonnas järjest paremad, toetades ja arvestades jätkusuutlikku mõtteviisi. Loomelukestvat õpet toetava ja igapäevase võimeid arendava õpikeskkonna, kus vigade tegemine ja nendest õppimine on loomulik õppeprotsessi osa. Otsime ja kasutame tagasisidet oma arengu toetamiseks.

AVATUS

Oleme avatud uutele ideedele ja muutustele. Avatus väljendub meie omavahelises suhtlemises ja elustiilis. Me püüame mõista erinevaid inimesi ja tõekspidamisi.

USALDUS

Usaldusega loome kindlustunde ja vundamendi kõikidele suhetele. Me oleme lojaalsed ja pühendunud partnerid koostegemistes. Me arendame usaldusväärset ning õpime usaldama teisi ja iseennast.

LOOVUS

Me kasutame teadmisi ja oskusi loovalt, et lahendada erinevaid olukordi, katsetada ja luua uut. Loovus on oluline osa meie mõtteviisist.

KOOSTÖÖ

Loomelkoostöös paremaid lahendusi, õpime teineteiselt ja jagame teadmisi. Mõistame, et kool ja meid ümbritsev keskkond on meie koosloomel.

2.3. Õppetegevuse kavandamise põhimõtted

Õppetegevuse kavandamisel lähtume gümnaasiumi riiklikus õppekavas sõnastatud alusväärtustest. Toetame võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut ning tema individuaalsetest eripäradest ja isiklikest huvidest tulenevate haridusvajaduste rahuldamist. Sellest tulenevalt ei ole Paide Gümnaasiumis kindlaid õppesuundasid, vaid õpilasel on võimalik valikkursuseid valides oma õppekava ise kujundada. Paide Gümnaasium loob optimaalsed võimalused igale õppijale.

3. ÕPPEKORRALDUS

Õppeaasta jaguneb kolmeks õppeperioodiks. Iga periood (11 nädalat) lõpeb vahenädalaga.

Koolivaheajad toimuvad vastavalt haridus- ja teadusministri kehtestatud vaheaegadele. Õppeaine arvestuslik ühik on kursus. Ühe kursuse pikkus on 1575 minutit. Ühes õppeaastas läbib õpilane keskmiselt 33 kursust. Ühes õppeperioodis on keskmiselt 11 kursust.

Üks kursus hõlmab 21 tundi õppetööd, millest üldjuhul 19 tundi on kontaktõppes. Ühe tunni pikkus on 70 minutit, millele lisandub õpilase iseseisev õppimine õpetaja poolt antud juhendiga.

3.1. Kohustuslike kursuste ja kooli pakutavate valikkursuste kirjeldused

Kohustuslike kursuste (63/64) sisu vastab Gümnaasiumi riiklikule õppekavale. Kohustuslike ja valikkursuste kirjelduste juures lähtutakse põhimõttest, et ei kirjutata ümber riiklikus õppekavas olevat, vaid tuuakse välja kooli eripärast tulenevalt ainult kõige olulisem. Kursuste ainekavad on kättesaadavad kooli kodulehel (õppetöö > õppekava).

Kooli poolt ettenähtud kursused toetavad üldkeskhariduse omandamist ning aktiivse õppija kujunemist. Nendeks on matemaatika, eesti keele ja B2 võõrkeele lisakursused, uurimistöö alused ja õpilasuurimuse või praktilise töö kirjutamine, majanduse ja ettevõtluse alused, õppimine ja areng, kogukonnapraktika ning loengukursus (tabel 1).

Tabel 1. Kohustuslike ja koolikursuste maht

Kohustuslikud kursused	GRÕK	Paide Gümnaasium
Eesti keel	6	7
Kirjandus	5	5
B2/ inglise keel	5	9
B1/ saksa keel / vene keel	5	5
Kitsas/lai matemaatika	8/14	10/15
Bioloogia	4	4
Geograafia	3	3
Keemia	3	3
Füüsika	5	5
Ajalugu	6	6

Ühiskonnaõpetus	2	2
Inimeseõpetus	1	1
Muusika	3	3
Kunst	2	2
Liikumisõpetus	5	5
Riigikaitse	1	1
KOKKU:	64/70	71/76
Koolikursused		
Õppimine ja areng		2
Karjääriõpe		1
Uurimistöö alused ja uurimistöö		2
Kogukonnapraktika		1
Majanduse ja ettevõtluse alused		1
Loengukursus		1
KOKKU:		79/84

Valikkursususte pakkumisel on lähtutud põhimõttest, et iga õpilane leiab endale meelepärased kursused. Mitmed kooli poolt ette nähtud ja ka valikkursused toetavad piirkonna eripära teadvustamist ja arengueesmärkide täitmist. Nendel kursustel tutvustatakse rahvakultuuri, ajaloopärandit ja säästva arengu põhimõtteid, edendatakse terviseteadlikkust, arvamuskultuuri ja ettevõtlikkust ning õpetatakse tulevikutöö oskusi. Mitmete valikkursuste eesmärk on valdkonna laiapõhjalisem tutvustamine, et toetada õppija valmisolekut iseseisvate karjäärivalikute tegemiseks. Valikus on: keelekursused algajatele ja eksamiteks ettevalmistavad kursused, loodusained, tervishoid, suhtluslabor, suured tunded, riigikaitse laager, noortekoor, tore ja toetav suhtlemine, noorte jooga, disainmõtlemine, rahvusvaheliste projektide korraldamine, arutelukultuur, kunsti ja disaini loomelabor, bioloogia, globaalsed väljakutsed ja muutustega kohanemine jne.

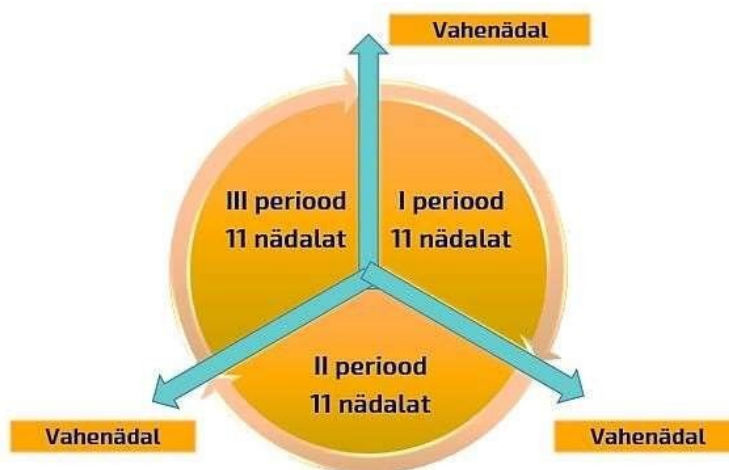
Lisaks valikkursustele pakub kool osalemist kooliraadio, koolilehe, rahvatantsurühmade, väitlusklubi, loengute korraldusmeeskonna, koolibändi ning õpilasesinduse tegevuses.

Valikkursuste planeerimisel arvestatakse õpilaste huvide ning soovidega. Lähtuvalt sellest võib erinevatel õppeaastatel olla valikus erinevaid kursusi. Kursuse avamiseks peab õpilasi olema vähemalt 12. Kursuseid, mida pole mitu aastat avatud, kuid mille vastu on tugev huvi väiksemal hulgal õpilastest, võib erandkorras avada ka väiksema osalejate arvu korral.

Kohustuslike- ja valikkursuste täpsemad kirjeldused on toodud lisades 1 ja 2. Kursuste kirjeldustes on välja toodud kõige olulisem info ning seda tehes on arvestatud kooli põhiväärtuste ning eripäradega. Valikkursuste kavad koostatakse igaks õppeaastaks eraldi.

3.2. Õpilase õppekoormuse kujundamise põhimõtted

Koolis rakendatakse perioodõpet. Iga perioodi lõpus on vahenädal (11. nädal perioodis), kus toimuvad konsultatsioonid, õppekäigud, spordipäevad ja muud õppetööga seotud tegevused (joonis 1). Vahenädala tegevused võivad õppeaineti varieeruda.

Joonis 1. Õppeaasta perioodides

Gümnaasiumi jooksul peab õpilane läbima minimaalselt 96 kursust, nendest 63 riiklikule õppekavale vastavat kursust, 15 kooli poolt määratud kohustuslikku kursust ning vajaliku arvu valikkursuseid (sõltub, kas õpilane on valinud kitsa või laia matemaatika, vt tabel 1). Valikkursustena arvestatakse ka koolivälist õppetegevust (nt osalemine huviringides, muusikakoolis, kunstikoolis jne). Kooliväliste valikkursuste arvestamine õppetöö osana on sätestatud valikkursuste valimise korras.

3.3. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldus

Hariduslike erivajadustega õpilaste õpe korraldatakse vastavalt Gümnaasiumi riikliku õppekava nõuetele. Kogu õppekorraldus on suunatud õpilaste individuaalsusega arvestamisele:

1) pakutakse palju valikkursusi, 2) puuduvad õppesuunad ning õpilane konstrueerib lähtuvalt huvidest ja võimetest ise enda õppekava, 3) mitteformaalset õpet arvestatakse õppe osana, 4) andekatele õpilastele pakume võimalusel nende andekust toetavaid täiendavaid kursuseid, 5) täiendavad kursused riigieksami ainetes, 6) vajadusel koostatakse õpilasele individuaalne õppekava (sh õpilase annete arendamiseks).

3.4. Õppetööd toetavad tugisüsteemid

3.4.1. Õpilasel on võimalik saada eduka õppimise planeerimiseks juhiseid ja tuge kaasõpilastelt, mentorilt, aineõpetajatelt, õppenõustajalt, õppejuhilt ja koolijuhilt.

3.4.2. Õpilasel on võimalus saada õpetajalt ainealast konsultatsiooni. Õpilane saab info aineõpetajate konsultatsiooniaegade kohta kooli kodulehelt, aineõpetajalt, mentorilt või õppejuhilt. Aineõpetaja võib teha konsultatsiooni õpilasele kohustuslikuks.

3.4.3. Individuaalne õppekava koostatakse haridusliku erivajadustega õpilasele, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestvuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas.

3.4.4. Õpilasele individuaalse õppekava koostamise taotluse võib esitada õpilane, lapsevanem, aineõpetaja, mentor, õppenõustaja või õppejuht. Individuaalse õppekava rakendamise otsuse teeb õppenõustaja osapooltele teatavaks kirjalikult.

3.5. Õppeainete vahelise lõimingu põhimõtted

Õppeprotsessis on väga oluline ainetevaheline lõiming ning lõiming eluga, mille kaudu tekib õpilasel terviklik arusaamine maailmast ning selles toimuvast. Õpilane mõistab, et ükski valdkond ei saa eksisteerida teiseta ning suudab mõelda valdkonnaüleselt. Lõimingutegevused:

- koostöötunnid õpetajatele, õpiväljundite ning lõimumiskohtade läbi arutamiseks ning töö planeerimiseks;
- erialaspetsialistide kaasamine kursuste läbiviimisel (riigitöötajad, ülikoolide õppejõud, ettevõtjad, jne);
- ülekoolilised loengud erinevatel teemadel;

- tandemõpe;
- mitme aine (nt keemia ja bioloogia) õpetajad ei ole piiratud ühe aine raamidega, vaid neil on vabadus otsustada, millal ja kuidas mingit ainet õpetada, et lõiming oleks maksimaalne ning vajalikud õpiväljundid saavutatud;
- õpetaja töö tulemusena toimub loodusainete lõimimine, et õpilasel tekiks terviklik arusaamine loodusest ning selle toimimisest;
- erinevad õpetajad (nt matemaatikaõpetajad, eesti keele õpetajad) võivad vajadusel õpperühmi ajutiselt vahetada;
- ülekoolilised sündmused, kuhu on kaasatud koolipere ja erinevad huvigrupid;
- projektides osalemine;
- õpirännetes osalemine;
- kogukonnapraktika;
- noorsootöö kaudu õpikogemuse mõtestamine;
- õpilasuurimuse või praktiliste tööde retsenseerimine 12. klassi õpilaste poolt.

3.6. Õpilasuurimuse või praktilise töö korraldus

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 31 lõige (6) kohaselt tuleb gümnaasiumi lõpetamiseks rahuldavalt sooritada õpilasuurimus või praktiline töö. Õpilasuurimuse või praktilise töö ettevalmistamise ja hindamise tingimused ja kord on kehtestatud haridus- ja teadusministri määrusega nr 62 (12.10.2011).

Õpilasuurimuse või praktilise töö ettevalmistamise ajakava igaks õppeaastaks kehtestatakse gümnaasiumi üldtööplaanis ning avalikustatakse kooli kodulehel.

Õpilasuurimus või praktiline töö on Paide Gümnaasiumi õppekava osa Secunda õpperühma õpilastel. Töö läbiviimise õppimiseks ja toetamiseks läbivad õpilased I perioodil kursuse „Uurimistöö alused“. Õpilasuurimuse või praktilise töö teostamise eest arvestatakse õpilastele lisaks veel üks kursus.

Õpilasuurimuse ja praktilise töö korralduses lähtutakse Paide Gümnaasiumi uurimistöö ja praktilise töö juhendist (Lisa 4), mis kehtestab täpsemalt tööde hindamise kriteeriumid, põhimõtted ja korra. Õpilasuurimuse ja praktilise töö juhend on avalikustatud kooli kodulehel.

3.7. Erinevate õppekeelte kasutamine

Õppekeel on eesti keel. Võõrkeelte ainetundides võib vastavalt tasemele õppetöö toimuda kas osaliselt või täielikult võõrkeeles. Ülekooliliste loengute puhul võib loengukeeleks olla ka inglise keel. Loengud võivad toimuda ka mõnes muus keeles, kuid sellisel juhul on tagatud tõlge eesti või inglise keelde.

4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISEKS JA ÕPPEKESKKONNA MITMEKESISTAMISEKS KAVANDATUD TEGEVUSED

Kooli tegevused on kavandatud ja läbi viidud üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks. Nendeks tegevusteks on: õppetunnid, kooli noorsootöö, õppekäigud, sündmused, projektid, loengud, nõustamine, vestlusringid, uurimistööd ja praktilised tööd, töö- ja tudengivarjutamine, õpilasvahetus, noortekohtumised, noortevahetused, õpiränded, õpilasvarjude vastuvõtmine, õpetajate vahetus, isiklik eeskuju, õpilaste kaasamine kooli juhtimisse, gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud üldpädevustele tuginev õpilase eneseanalüüs stuudiumi lõpus osana koolieksamist.

5. HINDAMISE JA GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE KORRALDUS

5.1. Hindamise korraldus

Paide Gümnaasiumi hindamise korraldus (Lisa 3) on õppekava osa, mis on avaldatud kooli kodulehel.

5.2. Gümnaasiumi lõpetamise korraldus

Gümnaasiumi lõpetamine toimub põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud korras.

6. ÕPILASTE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE NING KARJÄÄRIÕPPE, SH KARJÄÄRIINFO JA NÕUSTAMISE KORRALDAMINE

6.1. Õppenõustamine Paide Gümnaasiumis

Koolis tegutsevad õppenõustajad, kelle ülesanne on õppimist toetav nõustamine ja õpilaste karjääriplaneerimise toetamine. Õppenõustaja on kuulaja, abistaja, nõuandja, suunanäitaja, infojagaja, tähelepanujuhtija. Õppenõustaja poole saavad pöörduda õpilased, mentorid, aineõpetajad ja lapsevanemad. Põhikoolide õpilased saavad õppenõustajalt infot Paide gümnaasiumis õppimise kohta. Õppenõustaja toetab õpilasi, kellel väljendub andekus mõnel konkreetsel alal, et koostöös aineõpetaja ja õppejuhiga luua neile õppetöoks parimad arengutingimused.

Õpilasel on soovitatav pöörduda õppenõustaja poole, kui tal on raskusi õppimise ja/või mõne õppeainega, keerulised suhted kaasõpilaste ja/või õpetajatega, karjääri planeerimise alaseid küsimusi või muud probleemid, mis mõjutavad õppimist.

6.2. Karjääriõppe korraldus

Karjääriplaneerimist toetavad erinevad karjääriteenused: karjääriõpe, karjääriinfo vahendamine ja karjäärinõustamine. Karjääriõppe tegevused on integreeritud ainetundidesse, mentortundidesse ja kooli igapäevaellu. Mitmed tegevused toimuvad vahenädalatel. Peamised tegevused karjääriõppes on:

- Elulised ja praktilised valikkursused - Paide gümnaasium pakub mitmeid valikkursusi, mida õpetavad vastava eriala spetsialistid. See annab õpilasele võimaluse tutvuda erialaga ning saada infot otse sellel ametil töötava inimese käest.
- Läbivate teemade käsitlemine ja rakendamine ainetundides.
- Arenguvestlused õpilastega - arenguvestlused on individuaalsed ja regulaarsed vestlused õpilasega, mille eesmärgiks on õpilase arengu toetamine terve õppeaasta jooksul ning vastastikuse tagasiside saamine.
- Õpilasesinduse ja koolimeedia töös osalemine ning tugiõpilaseks olemine.
- Kooliürituste korraldamine.
- Külalisesinejate (organisatsioonide ning erinevate ametite esindajad jne) kaasamine ainetundidesse.

- Külalisloengud - vähemalt kahel korral kuus toimuvad koolis külalisloengud. Loengupidajate kutsumisel püüame arvestada sellega, et kaetud oleks erinevad valdkonnad ning valik laiapõhjaline. Gümnaasiumi lõpuks on vaja kuulata 21 loengut ja tagasiside anda 15 loengu kohta, iga loengu kohta on vaja kirjutada vähemalt 150-sõnaline analüüs, mis tuleb esitada mentorile kahe nädala jooksul pärast loengut. Loengukursusel on kohustuslik Tertia lõpuks kuulata 7 ja tagasiside anda vähemalt 5 loengu kohta, Secunda õppeaasta lõpuks peab olema kuulatud 14 ja tagasiside antud vähemalt 10 loengule (sh Tertia õppeaasta loengud).
- Õppekäigud - igal aastal toimub väljasõitude päev. Õpilased külastavad kolme aasta jooksul võimalusel ERMi, KUMU ja Riigikogu.
- Ekskursioonid, ettevõtete ja organisatsioonide külastamine ainetundide raames.
- Huvitegevuses ja huviringides osalemine.
- Kogukonnapraktika läbimine.
- Karjääriinfoleengute külastamine.
- Karjäärinõustamine grupis ja individuaalselt.
- Tudengi- ja töövarjupäev - igal aastal toimub tudengi- ja töövarjupäev. Õpilased varjutavad kolme aasta jooksul kolme erinevat inimest, täidavad vastavasisulise töölehe ning räägivad enda kogemusest mentorrühmades.
- Karjääripäev Paide Gümnaasiumis - igal aastal toimub koolis karjääripäev, mille raames külastavad kooli erinevad kõrgkoolid üle Eesti. Võimalusel on kavas ka mitmed huvitavad erinevaid erialasid tutvustavad töötoad.
- Vestlus õpilase kooli astumisel ja kooli lõpetamisel - õpilase kooli astumisel toimub temaga vestlus, mille eesmärgiks on välja selgitada tema huvid ja motivatsioon kooli astumiseks. Kooli lõpus toimub koolieksami ühe osana väljaastumisvestlus, mille üks eesmärk on aidata noort karjäärivalikutes. Koolieksami sisu ja korraldus selgitatakse täpsemalt koolieksami eristuskirjas.

Karjääriinfo vahendamine ja karjäärinõustamine tagatakse õpilastele koostöös Töötukassa Järvamaa osakonnaga.

7. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

Igal kooli töötajal on võimalik osaleda kooli arengut puudutavate teemade püstitamises, arutusel ning otsuste vastuvõtmisel. Õpetaja tööd ja õpetajate koostööd planeeritakse lähtudes kooli

arengu- ja õppekava eesmärkidest, üldtööplaanist, kooliaasta kursuste plaanist ja teistest õigusaktidest.

8. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Kooli õppekava uuendatakse ja täiendatakse koolitöötajate, õpilaste, lapsevanemate, õpilasesinduse ja hoolekogu koostöös. Õppekava uuendamine ja täiendamine on läbi kooliaasta kestav järjepidev protsess. Õppekava muudatuste kohta avaldavad arvamust õppenõukogu, õpilasesindus ja hoolekogu. Regulaarselt muudetakse kooli õppekava üldosa neid punkte, mis on seotud muudatustega riiklikus seadusandluses. Õppekava muudatused kinnitab direktor.